

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravljalni prostori
2627 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2627 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIII. Cena lista je \$0.05. Chicago, Ill., sobota, 29. novembra (Nov. 29), 1930. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 281

Proces proti zarotnikom v sovjetski Rusiji

Imena zarotniških dežel zamoljana v nadaljnjih izpovedih obtožencev o podrobnostih zarote. Štiri dežele so zapletene. Francija namerava pretrgati sile

Paris, 28. nov. — V avtoritativnih političnih krogih v Parizu pravijo, da se francoska vlada pripravlja na diplomatski premirje s Sovjetsko unijo radi javnih obtožb v Moskvi, ki so naprjene proti bivšemu premijerju Poincareju in sedanjemu zunanjemu ministru Briandju, da sta sodelovala pri zaroti za oborožen napad na Rusijo. Nekateri nacionalistični poslanci izjavljajo, da bodo interpelirali vlado, kaj misli stori glede "javnih insultov" v Moskvi.

Moskva, 28. nov. — Sodna obravnava proti osim profesorjem in inženirjem, obtoženim v zvezi s zaroto, se nadaljuje četrti dan. Proces, o katerem je bilo pričakovati, da bo hitro končan, je zavlekel, kajti tožitelj Krišenko je naznanil, da vlada predstavi priče, ki potrdijo izpovedi obtožencev. Ogromna dvorana Kolonske palače, kjer teče obravnava, je vsak dan polna ljudstva.

Včeraj popoldne pa je prišla novica, ko je sodišče naznanilo, da izpovedi ostalih obtožencev se bodo vršile privatno; obtožništvo je izključeno od poslušanja. Na vrsti je bil profesor Kuipjanov, ki ima povedati podrobnosti o svojih sestankih s predstavniki tujih dežel, ki so zapletene v zaroto. Ker sovjetska vlada ne da, da bi prišla v javnost imena teh predstavnikov in njihovih dežel, je odredila tajno zaščito.

Izjave obtožencev, koliko je bilo doleže zadržanih, so strašna samoočitožba krivcev. Vsi po vrsti so izjavili, da so hoteli povzročiti nemire, upore in splošno mešanje v Rusiji in s tem pripraviti teren za oboroženo intervencijo zunanjih sil v enem letu predno sovjetski izvedejo petletni načrt industrializacije.

"Prodali smo se sovražnikom proletarske domovine, da jim pomagamo, da pridejo spet na krmilo kapitalisti in vlepesevništvu in da se unija sovjetskih republik udiči v krvi delavcev in kmetov — in glavno vlogo pri tem nesramnem delu sem igral jaz," je dejal profesor Leonid Ramzin v dramatičnem tonu v tekstu svojega govora. "To naj bo v svari ruskim delavcem in kmetom, da stoji na straži, kajti sovražnik ne miruje niti eno minuto in zarote zunaj in znotraj na dnevnem redu", je poudaril Ramzin.

Podrobnosti, ki so jih izpovedali obtoženci, so naravnost fantastične, vendar v luči izpovedi resnične do zadnje pike. Ramzin je pravil o svojih obiskih v Franciji in Angliji, kako je govoril z zastopniki francoske vlade, voditelji ruskih caristov v Parizu, z bivšimi ruskimi generali, ki se vodijo betanke Vranglova bele armade, razpršene po vsej Evropi, neprenehoma in povsod je plitral in plitral — medtem pa se je delal, da izvršuje mislijo sovjetoj, ki so ga pošiljali po raznih opravkih v Pariz in London.

Ramzin je dejal, da so po izdelanem načrtu imele sodelovati pri napadu na Rusijo sledeče dežele: Francija, Anglija, Poljska in Jugoslavija. Francija bi dala svoj generalni štab, municijo in letala; Anglija bi dala ekspedice in bojne ladje, Poljska in Jugoslavija bi bili zbirališče vranglovcv in "drugih prostovoljcev". Značilno je to, kar je rekel Ramzin, da so po volitvah v Angliji, ko je prišla delavska vlada na krmilo, prenehali vsi stiki z zarotniki z Anglijo kot bi odrezali.

BOLJŠEVIKI IN FASISTI V VOJNEM PAKTU

Berlin sumi, da sta se Italija in Rusija zavezali proti Franciji

Berlin, 28. nov. — Tu poročajo iz zanesljivih virov, da se je razgovor v Milanu med sovjetskim komisarjem Litvinovom in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem v glavnem sukal okoli Francije in njenega pripravljane za vojno. Diplomata sta reševala vprašanje, kakšno vlogo bo igrala sovjetska Rusija v slučaju konflikta med Italijo in Francijo ali pa Italija v slučaju, da Francija izvede oborožen napad na Rusijo, ki ga raskrinkava sedanji proces v Moskvi. Sovjeti bi se radi ognili vojni, dokler ne izvedejo petletnega industrializacijskega načrta, žive pa v bojani, da pride prej oborožen napad. V Berlinu menijo, da je ta bojani pretrpana, vendar pa ne podcenjujejo dalekosežnih posledic za vso Evropo; če je bil v Milanu položen temelj fašistično-sovjetskemu paktu, pa naj bo pakt le ekonomskega značaja.

"Maksim Litvinov se je po sestanku v Italiji vrnil nazaj v Zenevo."

Farsa razoroževanja v Ženevi

Komisija sprejela francosko resolucijo za ohranitev versajske pogodbe

Zeneva, 28. nov. — Včeraj je bila vredna debata na konferenci pripravljale komisije Lige narodov za mednarodno razorožitevno konferenco. Nemčija in Francija sta imeli glavno besedo in Nemčija je bila poražena. Šlo je za direktno revizijo vojaških klavzul versajske mirovne pogodbe. Francija je predložila resolucijo, ki se glasi, da mora razorožitvena konferenca pustiti vojaške klavzule versajskega pakta nespremenjene. Te klavzule določajo, da Nemčija sme imeti največ 100.000 moč armade in ne sme imeti težke artiljerije, bojnih ladij in bojnih letal. Nemčija je zahtevala, da se komisija izreče za revizijo versajske pogodbe, tako da bo Nemčija imela enake garancije varnosti.

Francoska resolucija je bila sprejeta. Ameriški delegat Gibbons je tudi glasoval za njo. V aredu je komisija sprejela francoski predlog, da se dežele lahko zavarujejo "po svoji previdnosti" proti nevarnim sosedom. Tudi ta predlog je Amerika podpirala.

Potres v treh krajih sveta

Tokio, 28. nov. — Novelja poročila iz potresne cone na Japonskem se glase, da število mrtvih preokoli 300. težko ranjenih pa 500. Škoda porušeni mest in vasi na polotoku Izu se ceni na pet milijonov dolarjev. Pomočna akcija je v teku.

Belgrad, Jugoslavija, 28. nov. — Potresni sunki v okolici Valone v Albaniji so se včeraj govorili. Mnogo hiš je bilo porušeni in več oseb ranjenih.

Santiago, Čile, 28. nov. — Močan potres je danes obiskal severozahodni del Čilea in povzročil paniko med prebivalstvom.

Ruski socialisti obsodili diktaturo

Hillquit glavni govornik na zborovanju v New Yorku

New York. — (FP) — Na zborovanju skupin, ki so reprezentirale židovske socialiste, židovske strokovne delavske unije in ruske socialne demokrate in katero se je vršilo v hotelu Pennsylvania, je bila sprejeta resolucija, ki je vsebovala obsodbo "krvave vlade" in poziv na vse svobode ljube ljudi. Naj prikažejo na pomoč junakim žrtvam, ki trpijo pod terorističnim režimom.

Zborovanje, valje vestem v časopisu, da reprezentira socialistično gibanje v Združenih državah, ni dobilo podpore pri eksekutivnem komiteju socialistične stranke v New Yorku, ki je odklonil povabilo, naj pošlje svoje delegate. Člani komiteja so bili mnenja, da bi tako odobrile zborovanje izkoristili za svoje namene kongresni komitej, kateremu načeljuje Hamilton Fish in kateri baš sedaj vodi veliko časopisno propagando proti Sovjetski uniji.

Poskus reprezentanta Mladinske lige socialistične stranke, da se v resolucijo proti sovjetskemu terorju vključi tudi protest proti britiki socialistični vladi, ki je dala zapreti več kot dvajset tisoč Indijcev, ker so se borili za svobodo svoje domovine, se je izjalovil in zborovalci so njegov predlog zavrgli, čeprav je bilo silisti odobravanje in pisanje, ko je bil stavljen ta predlog.

Morris Hillquit, glavni govornik na zborovanju, je priznal, da se je smiselno čudno družbo nekaterih gospodov iz Washingtona in kapitalistov, ker je prišel na zborovanje, da pobija boljše, kakor to delajo oni. Dejal je, da mu je komunistem ljubši kot fašizem ali carizem, čeprav ne predstavlja namenov in ciljev socialistične družbe in da je se daleč stran od idealov svobode in demokracije.

Hillquit je z ostrimi besedami obsodil sovjetski režim radi preganjanja socialistov. Sililna se je obtožba, da se v sovjetskih letih nahaja 166.000 političnih ječnikov. Drugi govorniki so se norčevali iz sovjetskega ekonomskega sistema in izjavili, da je petletni program gospodarskega dela obojen na izjalovitve.

Marx Lewis, tajnik socialistične stranke v New Yorku, je zanikal vesti, da je stranka uradno odobrila zborovanje. Priznal pa je, da so ruski in židovski socialistični klubi poslali svoji delegate na zborovanje.

ZA ODPRAVO INJUNKCIJ

Akcija se je pridružila Unija za ameriške civilne svobodščine

New York. — (FP) — Unija za ameriške civilne svobodščine je aktivna v kampanji za sprejetje Norrisove predloge za omejitev izdajanja federalnih injunkcij v delavskih sporih; poleg tega bo podpirala protinjunkcijske predloge v državnih legislaturah. Izdala bo več letakov in brošur in njen odvnetnik bo izdelal onsenut predloge, ki bo predložena legislaturam.

Narodni komitej, ki podpira kampanjo, šteje več kot tristo članov v raznih krajih Amerike. Večina teh so odvnetniki delavskih unij.

Kellog dobil mirovno nagrado

Stockholm, 28. nov. — Frank B. Kellogg, ameriški avtor znane Kelloggovega pakta in bivši državni tajnik, je dobil Nobelovo nagrado za zaslugue svetovnega miru za leto 1929. Enako nagrado za leto 1930 je dobil dr. Nathan Soderblom, protestantski nadškof iz Upsale.

ZAHTEVA ZAŠCITO OTROŠKEGA ZDRAVJA

Načelnica zveznega otroškega biroja pokazala na hibe socialnega sistema

Washington, D. C. — (FP) — Grace Abbott, načelnica zveznega otroškega biroja v delavskem departmentu, je na konferenci za zaščito otroškega zdravja, poudarjala, da je prvi pogoj, da se to doseže, zvišanje življenjskega standarda delavskih družin.

Abbott je pokazala na sedanjo industrijsko depresijo in bresposelnost, ki bo imela usodne posledice za zdravje otrok. Mnogo otrok je podhranjenih in radi tega izpostavljenih boleznim, posebno tuberkulozi.

"Mi imamo velike ekstreme bogastva in revščine", je dejala Abbott. "Ti ekstremi so odgovorni za položaj, za odpravo katerega nočejo odgovorni faktorji najti zdravila. Dohodki delavske družine v normalnih časih ne presegajo tisoč dolarjev letno, kar je veliko premalo. Pri tem je treba računati na bolezni in druge nesreče, ki so neločljive. V slučaju bresposelnosti so delavske družine odvisne od podpore dobroteljskih organizacij, ker v Ameriki še nimamo sistema, ki bi protektiral delavske družine pred bado.

"Sedemdeset odstotkov ameriškega ljudstva poseduje komaj deset odstotkov narodnega bogastva. Ostalo je v rokah privilegiranega razreda. Moderni mehanizacija za proizvodnjo bogastva ni spremenila razmerja med ubožnimi in bogatimi krogi. Dejstvo je, da ameriški delavec prejema sedem odstotkov manj od produktov svojega dela kot pred tridesetimi leti. Otroško delo se danes bolj razširja kot pred leti. Namesto da bi otroci potovali šoli in imeli dovolj časa za igre in zabave, ki so podlaga za ohranitev njihovega zdravja, so prisiljeni v mladih letih na garanje v tovarnah in to v času, ko je na milijone odraslih delavcev bresposelnih."

Bresposelnost inozemci v Kanadi deportirani

250 samskih imigrantov poslanih nazaj v Evropo

Calgary, Alta., Kanada. — Minister imigracije in župan Calgaryja sta se odločila za splošno deportiranje vseh bresposelnih priseljencev, ki niso oženjeni. Ta korak je storjen v svrhu odpočet domaćim bresposelcem. Dvestopetdeset bresposelnih inozemcev, ki so večinoma iz srednje in južne Evrope, bo šakol poslanih v pristanišča za deportacijo.

Žrtve industrije

New York. — V mesecu oktobru je bilo v industrijah države New York 187 delavcev ubitih in več kot deset tisoč več ali manj poškodovanih. Tako govori poročilo državnega delavskega departmента. Med ubitimi je bilo tudi enajst žensk in osem otrok. Ubiti so zapustili 67 vdov in 136 otrok, večinoma nepreskrbljenih. V mesecu septembru je bilo število ubitih v industrijah te države 192.

Ford odslavlja delavce

Detroit, Mich. — Vsi tukajšnji časopisi so na široko poročali, da Fordova kompanija gradi nova tovarniška poslopja in to v zvezi depresiji. Isti dan, ko je bila ta vest objavljena, je Fordova kompanija odslavila nadaljnjih deset odstotkov svojih delavcev, toda o tem ni bilo v časopisju niti besede.

Konec rudarske stavke v W. Va.

Premogovniške družbe ne bodo nižale mezd

Ward, W. Va. — (FP) — Stavka proti Kelly's Creek Colliery Co., katere se je udeležilo osemsto rudarjev, je dobljena. Odredba za redukcije mezd, ki je povzročila stavko, je bila odpoklicana in družba je obljubila, da ne bo diskriminirala unijaskih rudarjev in bo vse stavkarje uposilila 1. decembra.

Zmaga rudarjev je pomembna radi tega, ker je preprečila nadaljna znižanja mezd na premogovnih poljih v državi West Virginiji. V prošlih par letih so bile mezdne znižane od sedem na štiri dolarje.

Stavko je vodila Howatova frakcija United Mine Workers unije, ki je a svojo previdno taktiko mnogo pripomogla k uspehu.

Boje se boljševoške propagande

Borders ne bo mogel govoriti v presbiterijanski cerkvi

Chicago. — (FP) — Karl Borders, tajnik Lige za industrijsko demokracijo, je prejel obvestilo, da ne sme govoriti o Sovjetski uniji v Evanstonu, kjer je sedež Northwestern univerze. Major Hechtold od Ameriške legije je vplival na pastora Prve presbiterijanske cerkve, da je prekal govor, ki ga je Borders imel govoriti v tej cerkvi. Na pritisk Hechtolda je pastor poslal nekoga legionarja, da govori o sovražniški ameriški vladi. Major je dejal, da je Borders označen v zapletenih justičnega departmента kot propagator sovjetskih idej.

Ampak Borders bo vseeno govoril v Evanstonu. Ko je reverend Ernest F. Tittle, pastor Prve metodistične cerkve v Evanstonu, svedel, da je njegov kolega prepovedal govor, je povabil Bordersa, da govori o razmerah v Sovjetski uniji v njegovi cerkvi 7. decembra. Tittle je član komiteja čikaške podružnice Unije za ameriške civilne svobodščine.

Iz tega dogodka so se norčevali celo meščanski listi v Chicagu. Hearstov "Herald & Examiner" je prinesel o tem poročilo, v katerem humoristično naglašala, da je major Hechtold rešil Evanston pred boljševoško poplavo.

Napad na laboristko vlado odbit

London, 28. nov. — Včeraj so torijski v zbornici hoteli strmoglaviti MacDonaldovo vlado radi neuspehov imperialne konferencie. Njihov predlog nezaupnice je bil ovržen z 299 glasovi proti 234; liberalci so spet pomagali MacDonaldu odbiti napad. Debatu pred glasovanjem je bila zelo burna. Med laboristi in toriji so letale pasovke po zbornici in neki laborist je zagnal zvezek papirja toriji v obraz. Thomas, minister kolonij, je imenoval torije humbugarje in lord Winterton, torij, je rekel, da je finančni minister Snowden "umazan pes".

Urgna inspekcije poslopij

Boston, Mass. — Centralna delavska unija apelira na mestni svet, naj odredi inspekcije vseh poslopij, ki so bila zgrajena pred 1. 1920. Unija trdi, da mnoga potrebujejo popravila in so prava past za stanovke v slučaju požara. S tem bi bilo pomagano tudi bresposelnim delavcem v Bostonu, katere bi se lahko zaposlilo pri popravilih hiš.

Sokolnikov zanika spor

London, 28. nov. — Sovjetski poslanik Sokolnikov je včeraj odločno zanikal, da je dal aretirati tri tajne čiste, ki so prišli njega aretirati, ali da je on sploh v kakem konfliktu s Stalinom.

KONGESIJE NE-ZAPOSLENIM V DETROITU

Revni otroci bodo imeli pristo vožnjo na poulični železnici

Detroit, Mich. — (FP) — Poalecica masnih demonstracij, katere je organiziral Svet bresposelnih, je, da bodo imeli otroci bresplačno vožnjo na mestni cestni železnici v šolo in domov. Tako je odločila uprava cestne železnice. Zupanov komitej za pobljanje bresposelnosti je tudi apropriral vso \$3.000 za nakup spodnje zimake obleke za otroke bresposelnih staršev. Komiteju je bilo sporočeno, da več kot tri tisoč otrok ne more pohajati šole, ker nimajo gorkih oblek.

Oblačilni biro komiteja za pobljanje bresposelnosti je v teku par tednov preskrbel obleko 42.145 otrokom. V istem času je podpiral 13.551 družin, ki se nahajajo v največjem pomanjkanju, z živim in obleko.

Toda vse to odpomočno delo je neznatno v primeri s številom ljudi, ki potrebujejo podporo. Murray MacGregor, manazer mestnega bresplačnega prenočišča, pravi, da mora zavrniti vsak večer na tisoč prosiincev, ki iščejo strehe v mestnem prenočišču, kjer je prostora za 15.000 ljudi, ki pa morajo ležati na tleh, ker ni prostora za tako število brezdomcev.

Zupan Murphy je izjavil, da ne more iti ta stvar kar tako naprej. Odpomočna akcija za bresposelne bo izrpalna mestno blagajno in uprava ne bo mogla pokazati nobenega rezultata glede potrošenega denarja. Zato on priporoča ekstenzivna javna dela, a katerimi naj se takoj prične. "Preskrbimo delo bresposelnim," je njegovo geslo.

Toda tudi pri tem so težave. Izvajanje gradbenega programa pomeni velike davke, proti katerim protestirajo hišni posestniki. Bresposelnim pa tudi s tem ne bo veliko pomagano. Morda bo pri gradbenih delih uposlenih okrog sedem tisoč delavcev. To je le kaplja v morje, ako se pomisli, da je v Detroitu in okolici več kot dvesto tisoč delavcev brez dela.

Avtna industrija ne bo odčela pred spomladjo, če sploh bo takrat. Dokler pa so velike industrije neaktivne, ne more biti govora o izboljšanju položaja. Nekaj je narobe v družabnem sistemu in kapitalistični zdravniki, ki ga zdravijo, še niso našli prave remedure.

Rekorder mraz

Zgodnja zima pritnila po vsej deželi; tudi na jugu je mrzlo

Chicago. — Ostra zima, kakršna še ne pomnijo vremenske kronike v novembru, je obšla vso Ameriko skoro do robov vedno tople Floride in južne Kalifornije. Mraz pod ničlo je bil na zahvalni praznik in včeraj po vsem srednjem zapadu, dočim je bilo na severozapadu in po Kanadi 15 do 25 pod ničlo. Blizzard (viharji s snegom) so divjali na zahodu in severu. V južnih državah je temperatura padla do ledišča; po severni Floridi je bila slana.

V Chicagu in okolici je temperatura visela zadnja dva dni med ničlo in pet do deset nad ničlo; ponekod v okolici je bilo dve do tri pod ničlo. Tri osebe so umrle na zahvalni dan valed mraza. Vremenska napoved se glasi, da v soboto in nedeljo ne bo dosti spremembe.

Letalo Do-X na Portugalskem

Lisbona, 28. nov. — Veliko nemško letalo Do-X je včeraj prišlo semkaj iz Španije. Tu se zdaj odloči, če pojde letalo čez morje v Ameriko ali gre nazaj v Nemčijo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Namenska: za Zdravstveno dravstvo (vsega) v Kanadi \$5.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Ohio \$7.50 na leto, \$4.50 na pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Ohio \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo. — Advertnice na oglaševanje. — Manuscripti ne vrnejo.

Naslov na vsi, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglepaju, na primer (Oct. 31-36), poleg vsakega besedila na naslovni strani, da vam je s tem dnevno poročilo o našem delu. Poročila se prevajajo, da se vam hitro in enotno.

Miloščina ali smrt!

Letošnji zahvalni praznik — zahvalni, kakor ironija! — je spet tirjal svoje žrtve. Dva brezposelna delavca sta bila ustreljena v Chicagu, ko sta hotela ukrasti purana za običajno "zahvalno kosilo". Mesar Fred Brenska je ustrelil Fr. Bernarda, očeta štirih malih otrok, ki je bil šest mesecev brez dela in brez centa v žepu. Druga rečeva je ubil policaj.

Lastnik mesnice bi bil mogoče podaril kos mesa revežu, če bi bil prišel k njemu in ga milo prosil. Mogoče, toda Bernard je raje raskiral svojo prostost in življenje kot tat, kakor da bi bil bernard!

Sveč dolaz, da delavci sovražijo miloščino in marsikdo se loti tudi najdesperatnejšega koraka predno se poniža na prosjaka. Dejstvo, da je ta korak nevaren, ni upoštevano.

Lepe razmere, ki primorajo poštenega delavca, da izbira med beračenjem ali tatvino! Lep tak gospodarski red, ki dikтира ameriške mu svobodniku — miloščino ali smrt!

Inozemci so krivi!

Džingoti spet tulijo, da je treba poostriži naseljeniški zakon. Senator Reed iz Pennsylvanije zahteva, da se naseljevanje v Zdržene države sploh ustavi za dve leti. Hearst grmi v svojem časopisju za "selektivno imigracijo" od prihodnjega 1. julija.

S tem bodo rešili krizo brezposelnosti! Kakor da bi bili imigranti krivi polomov na borzah in depresije v industrijah!

Džingotiščni modrirani argumentirajo, da je lani prišlo 240.000 naseljenecv v Ameriko in polovica teh je danes uposlenih, dočim je toliko domačih delavcev brez dela. Argument za otroke. Federalni uradniki sami priznavajo, da je bilo v septembru tri in pol milijona brezposelnih — v resnici jih je še enkrat toliko! — kdo je torej odjedel zaslužek ostalim milijonom?

Vaak pameten človek priznava, da letos ni prilika za iskanje dela v Ameriki; kolikor novih delavcev pride sem, toliko več bo brezposelnih. Ampak to ni point. Amerika bi bila vseeno imela letos milijone brezposelnih, čeprav bi ne bil prišel niti eden imigrant v prejšnjem letu. Naseljevanje nima nič opraviti z vzroki niti reševanjem depresij. To je point.

Dodo spi...

Opazovalec, ki se zanima, je izračunal, da je povprečna starost člana ameriškega kongresa 55 let. Brez malega vsi senatorji so čez 50 let stari; precej jih je čez 60. Vsi člani kabineta imajo po pet ali šest križev. In člani vrhovnega sodišča so vsi preko šestdeset!

Ameriška vlada je torej sestavljena večinoma iz starcev. To je že postalo tradicija. Za predsednika sploh ne kandidira nihče, kdor nima pet križev na hrbtu. Ustava določa, da manj kot 35 let ne sme imeti.

Starost sama na sebi ne pomeni dosti. Človek je lahko svež in mlad po mišljenju, pa naj je v osmih križih. Poglejte Shawa, Darrova in mnogo drugih. Vendar pa bo resnica, da so ti stari "fantje" v manjšini. Večina je okostenela in odrvenela tudi na možganih.

Naša vlada je dokaz! Kongres vozi po polje, administracija navadno spi in vrhovno sodišče je pristna galerija mumij — fizikalnih in mentalnih.

Zdi se, da glasoviti novozelandski pišč doživljajo v muzejih in dvoranih kapitola! — Infuzija mlade krvi je evidentno potrebna. In ne samo v Washingtonu. Tudi v Londonu! In še marsikje drugje.

Illinoiski demokratje se tepejo za plen. Kavaajo se za federalne službe, ki jih bodo morali odstopiti republikanci. Vsaj demokratje mislijo, da jih morajo odstopiti njim. Pred volitvami so pa kričali, da oni so za "peepul".

Po vsaki slovenski veselici pride poročilo, da je bila dobro obiskana. Ljudi se je kar trilo. Tudi tisoč ljudi je prišlo. To je dobro in lepo. Kljub temu, če ne bo hude zamere ali smrtnega greha: kje pa je kriza ostala?

Glasovi iz nasebin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Od zastopnika

Pittsburgh, Pa. — Ko sem šel zadnjič iz Johnstowna proti domu, sem se na potu vstavljal v nasebini Cuddy, kjer sem se brez palice in puške pridružil lovcom. Ako pa je človek zraven še slep, seveda nisem nobenega zajca niti videl ne, kar me je storilo potrtega. Prišlo mi je na pomoč mrs. Dremšek in mi potisnila dva v mojo potno torbo.

Ko pridem domov, se mi je žena ponudila za kuharico, kar sem ji radevolje prepustil, sam pa sem šel delat račune, da poravnam obveznosti s Prosveto in Proletarcem. To je bilo dobro, da je bila žena zaposlena v kuhinji, ker drugače bi me bila zmerjala kot imajo ženske navado, če mož prinese majhno "pedo" domov.

V tem slučaju sem pa upal, da jo prej zopet mahnem z doma, kar sem tudi storil. Šel sem v Farrell k tajniku, da poravnam društveni asessment in od tam pa po nasebini, da skolektam nekoliko naročnine. Pri rojaku Trobenturju sem našel na družbo, ki je spreminjala vodo v vino. Hvala vsem naročnikom in av. Martinom.

Dne 17. nov. sem se zopet podal na potovanje in bom obiskal vse nasebine v Pennsylvaniji, in če mi bo mogoče toliko zaslužiti, da bom imel čez zimo vsaj tihe ušesa. — Anton Zidanšek.

Prvo vprašanje

Piney Fork, O. — Precej dolgo je že, odkar smo čitali od tukaj o delavskih razmerah, zato sem se jaz namenil jih nekoliko opisati. Zadnje čase so rojaki bolj zanimajo za koncerte kot pa za delo. Vsak dan čitamo: Subelj, Banovec in včasih kar NABANOVEC. Rad bi vedel kako si ga prisvoje?

Pred par tedni sem prišel iz Penne in sem moral tukaj čakati tri dni, predno sem delo dobil. Prvo vprašanje superintendenta je bilo, odkod pridem, če pripadam, če sem samec itd. Odgovoril sem zadovoljivo in mi je dal delo, rekel pa mi je, da moram iti na stanovanje v hotel. Pozneje sem zvedel, da ima njegov brat za ženo hčer lastnice hotela.

Dela so tukaj vaak dan in sedaj smo začeli delat po devet ur dnevno. Zaslužek ni ravno dober, ali boljše je kot v Penni. Plača za kompanijsko delo je \$5 in 58 centov od tone premoga. Ne vabim sicer nikogar sem, ker ne morem jamčiti za delo. Stvar je pač taka, da včasih kdo dobi delo, ako je zdrav in mlad. Zdravnik namreč vsakega natančno preišče in za malenkost ga tudi vrže. Če si star 40 let, nimaš tukaj upanja. Vseeno kdo iz bližine lahko poskusi srečo.

Upam, da mi bo upravnik lista oprostil, ker mu še nisem poslal naročnine. Moram si namreč prej nekoliko odpomoci, kar sem bil deset mesecev brez dela in zaslužka. Upam, da bom kmalu poravnal, kar sem zaslužal. Rad bi tudi opomnil rojake, da bi več pisali o delu in manj o koncertih. — F. T.

Slab odziv: "Rožmarin" na radioprogramu

Franklin-Conemaugh, Pa. — Kakor drugje so tudi tukaj delavske razmere zelo slabe. Boljše ne bo in ne more biti, dokler ne pošljemo naše delavske voditelje na tista važna mesta, na katerih bi zamogli kaj dobrega narediti v korist delavstva, in to lahko naredimo na volilni dan.

Ali vseeno delavske razmere niso bile glavni vzrok za slabo udeležbo na koncertu, ki ga je priredilo pevsko društvo "Bled" v soboto 15. nov. v Franklin dvorani. "Bled" je uprizoril opereto "Rožmarin", ki je bila izvajana tako fino, da so vsi navzoči priznali, da niso še nikdar kaj tako lepega videli in slišali, kar je pričalo tudi, da je bilo več rosnih oči med navzočimi. No, niso bile krive slabe delavske razmere, ampak naše malomarnost za slovenske prireditelje. Naša napaka je to, da raje gremo v kuje "movies" in tam plačamo 50 centov, namesto da bi podpirali svoje slovenske prireditelje.

Ni bolj teškega za pevsko in dramatično društvo, oziroma članke, ki živijo svoj čas, energijo in poleg tega še denar (in to

vse za dobrobit slov. naroda), kot slaba udeležba. Sramota za Slovence v tej okolici, ker se tako malo brigajo za tako lepe naše slovenske prireditelje, ker vse to, za kar se naši pevci in igralci trudijo, je v naše razvedrilo, mi uživamo in naša narodna dolžnost je, da jih podpiramo v vseh ozirih.

Kakor sem zvedel od članov "Bleda", bo to društvo priredilo opereto "Rožmarin" ni radio-postaji v Johnstownu v nedeljo dne 7. dec. ob 5. uri popoldne. Kdor ima radio in ni predalec od Johnstowna, naj tunira na postajo in slišal bo opereto Rožmarin.

Frank Krajc.

Zupanske volitve

Aurora, Minn. — Druga dec. se bodo tukaj vršile volitve za župana. Za to pozicijo se potegujeta dva aspiranta: sedanji župan George Schubmill in bivši župan Ely Danchelovich. Zadnji se živi od politike že zadnjih 15 let, na račun drugih. Zagovarja tudi izdajanje bondov, daai ima mesto čez \$200.000 dolga. Prvi pa zagovarja — enokomorniki. Odkar je George prevel, oziroma bil izvoljen okrajnim nadzornikom, je več delavcev zaposlenih kot jih je bilo, ko je bil Danchelovich v tem uradu. On je tudi bolj nepristranski kot Ely.

Za časa zadnjih državnih volitev sem opominal volice, naj bodo previdno za koga glasujejo. Pa vse nič ne pomaga. Izvolili so ponovno istega okrajnega komisarja, proti kateremu je sedaj naperjena obtožnica radi grafta. Pred sodiščem se bo moral zagovarjati v mesecu decembru. V zadnji kampanji je bil Danchelovich zavzemal tega človeka. In kljub temu, da so ljudje znali o njegovi korupciji, so ga vseeno izvolili v urad. Pa si pomagaj! Tako čredo. Ako hočete imeti zavestna korupcije za mestnega župana, glasujte za Dancheloviča, ako ste pa za prilično poštenega politika, veste kaj imate storiti prihodnji tork.

Frank Kastek.

Vojška kuharica...

Cleveland, O. — Naj mi urednik oprost, ako ga nadlegujem s tem prvim dopisom, daai rajši čitam kot pišem. Sploh nisem posebno vešč, ker sem hodila samo v dvorazredno šolo in sem še tisto pozabila, kar sem se naučila. Pa se ne morem vzdržati, da ne bi odgovorila "Kraševki", ki je v svojem dopisu rekla, da Gorenjke ne znamo kuhat in nas sploh postavlja v jako slabo luč.

Da bi Gorenjke ne znale kuhat?! Dopisnikarica bi se morala prej prepričati, predno kaj takega zapiše. Našim moštem tudi ni treba kuhat, kot pravi ona; če pa je kateri toliko neumen, pa vem da so tudi med Kraševci taki, ki zjutraj neso kofeta svoji šeni na posteljo, da ona lahko sladko spi potem, ko se on poda na delo v tovarno.

Ne vem kje je dobila tisto, da so Kraševci bolj razumni ljudje kot smo Gorenjci. To je pa že od sila! Iz njenega dopisa se mi vidi, da ona ni bila zraven, ko je Bog razum delil, ker drugače ne bi udrihala po Gorenjcih. Naj pa nas ona česa nauči, ker človek se mora neprestano učiti. In če drugače ne, pa delati cmoke iz repov, ker jih imamo tudi me rade in ne samo Kraševke, pa naj bodo lisičji ali drugačni.

Gorenjka.

Platforma "Community ticketa"

Chisholm, Minn. — Priloženo vam pošiljam platformo "Community ticketa", na kateri kandidirajo za občinske urade spodaj podpisani. Volitve se vrše 2. dec. Platforma teh kandidatov je sledeča:

Ne obljubujemo ničesar, kar nam ne bi bilo možno izvesti. V slučaju izvolitve slovesno obljubujemo, da bomo vestno izvajali te principe:

1.) Dali bomo ljudstvu Chisholma pošteno in pravično administracijo v vseh zadevah mestne vlade.

2.) Dobriš del budžeta bomo porabili za mestno izboljšavo in vse mestno delo bo izvršeno s dnevnimi delavci. (Budžetarni slišni zahteva zakon).

3.) Nadaljevali bomo program odplave Longyear jezera.

4.) Delavnemu ljudstvu bomo naklonili vso pomoč in obenem dali davkoplačevalcem polno vrednost dolarja v zvezi z izboljšavanjem mesta.

5.) Dobriš del davkov bomo porabili za odpomoci brezposelnosti, v kateri se nahajamo.

6.) Poštena in nepristranska distribucija mestne patronaže.

7.) Ohranitev davčne mere na posestva in iztirjatev davkov v polni meri.

8.) Zaposlitev več delavcev in manj strojev.

9.) Informirati občinstvo o poteku vsaj vsaj mestne zbornice in ljudstvo ugrirati, da se udeležijo teh sej in gledajo, da bodo njihovi interesi protektrirani.

10.) Zaposlitev družinskih očetov, ki so v potrebi, brez razlike na politično pripadnštvo.

Dr. E. H. Nelson, Harry L. Cawley, dr. J. E. Indrich. Poročevalec.

Raznim za kratek čas

Cleveland. — Zgodilo se je... Kogar hočejo bogovi ugonobiti, tistemu najprej zmešajo pamet. V "poslanici naročnikom" v 266. št. Enakopravnosti vidil urednik vse — pisano. Ali pa strahove. Vseeno, Siakovicha in Louis Pirca je "amalgamiral." A ker prvemu ni imel kaj očitati, ga je ozmerjal, Lojzetu pa je bral "levite", katere zna čivkati že vaak vrabec na St. Clairju.

Torej vidi strahove, drugače bi ne mogel slišati tuljenje volkov. Pa je komaj šest mesecev, odkar sta z Lojzetom z družinimi močmi udrihala po "ta rdečih" in nebiogigatreba Siakovichu: Koliko je Siakovich sorodnih Lojzetu, ne vem, vem pa, da sta oba urednika zadnje spomlad korakala roka v roki proti Siakovichu, Urednik Enakopravnosti takrat ni prav nič vohal po kakšnem anopsu Lojze diši. Well, gotovo je bil že prej vaju duhovom alkohola, ker tudi pri E. so se svojočasno nahajali ljudje, katerih kultura je bil — spirit.

Pa čemu bi človek predbacil nekemu skebarijo, če pripada sam k stranki, v kateri se izleže največ skebov na svetu?

Pire piše: Grill je bil socialist, mi za njim ponavljamo kot papige: Grill je bil socialist. Sedaj ko je vodja republikanske stranke v 23. wardi, ali mislite, da je sram tega? Da, bil je socialist in "nauki slovenske pravice" (ali katerikoli že) so mu "še danes sveti." Yep... believe it or not. Pa življenje je šola, v kateri se je on naučil tole: Če hočeš priti do ugleda in dolarjev, delaj kompromise z vsemi, ki se izplača. Rezultat: akov v stranko Maurice Maschkeja.

Če je storil greh, pravi, naj se ga obesi na najvišji drog na St. Clairju. Da, Vatro, storil si greh: pristopil si k najbolj izkoriščevalni in korumpirani stranki na svetu. In toba namram klubovi Zarji je nizkotno delo. Stori si to-prostovoljno, na iniciativo svoje lastne vesti. In če želiš viseti na najvišjem drogu v metropoli, stori tudi to-prostovoljno—kakor ti narekuje lastna vest.

Življenje je šola—da. Ampak skušnje v življenju so dostikrat boljše šola od samega življenja. Delati s sušnji, trpeti lakoto in pomanjkanje, videti male otroke stradati, priti do spoznanja, kdo je kriv tega—to je šola prava šola v življenju. Vatro se tega ni naučil, drugače bi gotovo ne bil mogel postati vodja republikanske stranke.

Pri drugih vidi on vse narobe, le sam ima prav. No, pa saj je imel prav tudi prostak Moorey, ko ga je kapitan k sebi poklical, rekoč: Moorey, zakaj ne držiš koraka s stotnjico? Well, sir, mu je odgovoril, jaz korakam prav, ampak stotinja ne koraka prav. Well, tudi naš urednik ima prav. Jos. Penderitz, ki je bil po Louh Trugerju v Enakopravnosti pred par leti proglašen junakom, je sedaj v Pirčevem taboru; Joško Penko, ki je bil učenc Janko Rogelja, direktorja Enakopravnosti, je sedaj na

stopnik Ameriške domovine—in Joško je imel tudi "special" privilegije pri Enakopravnosti. Anton Vehovec, bivši kandidat za koncilmana in dopisovalec v Enakopravnosti, je sedaj v Pirčevem taboru, vsaj pristaja demokratov. Kjer so prej čitali Enakopravnost, sedaj berejo Ameriško domovino—nekaj izjem sta Prosveta in Proletarec.

Šola življenja, res da... Vse, kar je to dokaz, da je nekaj narobe v državi Danaki in v metropoli, posebno pa pri Enakopravnosti. Frank Barbič.

Pred 25 leti

Isabella, Pa.—Trinajst let je že minilo, odkar sem član SN-PJ in ravno toliko časa tudi naročnik Prosvete. Prejinja leta sem se večkrat oglašil v Prosveti, potem sem pa nekam opustil, daai sam ne vem zakaj. Menda je zanikrnost in zasplost — kot je čitatelje Prosvete nazval neki hehe z leadvillekih hribov, Colo. Seveda hehe ga že pošine kot nikdo drugi.

Dopise jako rad berem, ali zadnja leta so začeli tudi ti jako izostajati iz zapadne Penne. Kaj je temu vzrok je lahko uganiti: žalostne razmere in radi njih človeku ni do pisanja. Nedavno sem čital dopis brata Germa iz Sharona glede ustanovitve društva Slovencev št. 31 v Sharonu. Želim podpreti resničnost njegovih vrtic, ker se tedanjih časov prav dobro spominjam kot 18-letni mladenič. V stanovanje, kjer sem živel, je prišel John Stonich in prodal prav lepo uro. Vprašal nas je tudi, če smo pri kakem društvu ter omenil, da se bo vršil sestanek za ustanovitev društva "nove jednote."

Cez nekaj dni smo res dobili povabilo v Sharonu, naj pridemo na organizatorični sestanek v današnji Farrelli. Bila je lepa jesenska nedelja, ko smo fantje in moške korakali tja in prišli do borne kočice rojaka Biška, kjer je bilo že zbranih lepo število rojakov. Strahli smo drug drugega, češ, da nas bo zdravnik pregledal. Nekaj tednov pozneje smo dobili obvestilo iz glavnega urada, da smo vsi sprejeti; ideja je bila potrjena s čarterjem in tako je prišlo društvo Slovencev poslovati pod okriljem SNPJ.

Šel je v srednjo sobo in začel nas klicati drug za drugim. Pokojni John Bečaj je bil nam za tolmacha. Vsi smo se zvrstili in zdravnik nas je temeljito pregledal. Nekaj tednov pozneje smo dobili obvestilo iz glavnega urada, da smo vsi sprejeti; ideja je bila potrjena s čarterjem in tako je prišlo društvo Slovencev poslovati pod okriljem SNPJ.

A starši so nas pozneje le malo poučili o namenih in ciljih SNPJ, ker tiste čase se je mnogo govorilo in verovalo v cerkev, ki stoji na koncu State streeta. In ko je prišel mesec naokoli in je bilo treba plačati asessment, smo se mlajši člani, jako jezili, češ, kaj nam je društvo treba in smo nekateri tudi odstopili, kar je bila seveda zmota, storjena radi mladosti.

Pogumnejši pa so peljali društvo Slovencev naprej, do zmage. Zda bo staro 25 let. Seveda so žalošni, če ne bodo praznovali zrebrega jubileja radi depresije ali česa drugega. Pogum Sarončanje! Poglejte kje je bilo društvo rojeno — v borni koči, ki je bila obdana z velikimi hrastmi. Tamkaj danes stoji le hie in dvorana društva št. 262, ki je ponos vsem Farrellčanom in Sarončanom.

Kakor je vse to zraslo upam, da raste tudi vaše društvo, katerega se tolikokrat spominjam. Končno pozdravim vse Farrellčane in Sarončane, izmed katerih se me še mnogi spominjajo, kot n. pr. Joe Pavlinich, Frank Vodeničar in posebno pa Frank Kramer, s katerim sva bila skupaj na 8. konvenciji v Waukeganu. Sedaj kot sem videl, da je stopil v zakonski jarem. Čestitam, Frank! — Marko Červan.

LISTNICA UREDNIŠTVA

J. P. Cleveland: Dovolj je "fajta" brez vas. Ni treba, da bi se vi prilivali olje na trjavico.

Imena različnih tkanin

Napredek, moda, potreba stavijo vprašanje obleke na prvo mesto. Zato ne bo odveč, saj je tudi zanimivo in zgodovinsko poučno, če pogledamo, odkod izvirajo imena različnih blagu. Dasi prihajajo to blago k nam z zapad, je vendar njega prvotna domovina iztoč orient. Tako je na pr. koton, pod katerim imenom poznamo bombaževinate tiskane tkanine, arabski qutun, kar je iztovetno z bombažem, dokler raste ali ko je že obran. To imi Nemeti, Angliji, Franciji in dr. prikojijo po svojem v Kattun, Katoen, Cotton itd. Tudi atlas je arabskega izvora in je v Evropi znan že od 15. stoletja. Svoje ime je dobil od arabske besede "talas", t. j. odstraniti dlake, zat je tkanina gladka in kot taka nam je atlas tu znan. Maslin (Mousseline) ima zahvaliti svoji ime mestu Mosul ob reki Tigris, in Gaz znemu filistramu centru, mestu Gaza, kje so se tkanine najprej izdelovale. Svila tafnima nič skupnega z nekdanjim ameriškim predsednikom istega imena, ker je nje pradedmovina Perzija in izvira ime od perzijske besede "tafta", t. j. svetiti se.

Baržun, ki ima v sedanjih ženski modi tak velik pomen in je zelo elegantna in hvalena, nola, so poznali že stari Grki, in skoraj gotovo je klasično Grško smatrati za njegovo prvo domovino. Ker je baržun zelo priljubljena tkanina za damske obleke, naj še omenimo, da ji pri izdelavi (krojenju) paziti na to, da so dlake, t. j. smer, v katero roka gladko polza, ako potegnemo z njo po baržunu, obrnjene na vzgor. Ker se da baržun prati, je tudi važno, da se pri pranju upošteva sledeče: Obleka iz baržuna naj se pere v mehki mlčni vodi z milom, ki ne vsebuje sode, in se ne sme drgniti o osemati. Ko je obleka oprana v milnici, ne se ispere v mehki hladni vodi, in čim se ta malo odcedi, obesi, da je nje zgornji del spodaj, da se posuši.

Einstein v zasebnem življenju

Nič ni težjega Einsteinu in njegovi družini, kakor ubežati brezbrizni radovednosti in radoglednosti občinstva. Ima seveda tajnice, a spretno in okretno osebo, ki je vedno trudna. Na telefon pa odgovarja gospa Einsteinova. To ni malenkost: zato je treba po vseh na dan. Zveze prihajajo od vseh strani sveta, pisem pa dobiva vaak dan na vagone. Veliki učenjak se je navečal priljubljenosti, kateri ni nikdar iskal. Vendar je ohranil neokrnjeno čutiljivost, in ako je ostal brezbrizen pred darili, ki jih je prejel na tisoče za svoje 60. letnico, ga je pa do solz ganil dar od nekega brezposelnika. Zavoječ tobaka a pisemcem a prošnjo, naj bi učenjak blagovolil sprejeti poklonilo, "sicer majhno, vendar samo v neskončnem pričetnem občudovanju." Einstein je sam odgovoril s pismom v obliki šaljive pesnitve.

Čudna reč: navzlic mrtvini družine do javnosti je starejša Einsteinova hči vzela ravnanje velepodjetja za reklame v Berlinu. Mlajša je ugodna kiparica. Učenjak, ki je slabe ga zdravja, je velik sladkonebec. Najljubša jed so mu gobe in nadevana ščuka kakor tudi na poseben način dušena soljiva. Rad ima aalate, sadne zavarke (kompote) in domače torte. Običeli bi bila vzorno srečna, da ni hrupne slave, ki obdaja sedaj njegova poglavarja, ga ovira v njegovi svobodi in moti celo pri njegovem delu. Najljubše razvedrilo je velikemu matematiku godba.

Tour Eiffel

Veliki inženir Gustav Eiffel je umrl leta 1923, star 91 let. Njegov tolp pristiavmo brez dvoma med najbolj nenavadne spomenike v dobi tehnike. Zda ob štiridesetletnici stolpa se pripravljajo Parizani, da postavijo Eifflovo vzhvojku gigantnega stolpa preprost doprni kip, ki ga bo napravil slavni kipar Beaudelle.

Eiffel, čigar stoletnico rojstva bodo slavili leta 1982, je obiskoval Ecole centrale in stopil v službo pri nekem podjetju, ki se je bavilo z gradnjo železni konstrukcij. Ko je imel 26 let, so mu še poverili nalogo, da zgradi veliki most v Bordeauxu. To delo je izvršil tako silajno, da je kmalu nato dobil celo vrsto sličnih naročil, ne samo v Franciji, ampak tudi v Indokini in na Portugalskem, kjer je na primer zgradil pri Portu znani visoki most čez reko Duro.

Leta 1887. je ustanovil Eiffel svojo lastno stavbno tvrdko. Tam je nastal tudi Eifflov stolp, ki tako trdovratno kljubuje elementom. Tedaj, ko so se začele priprave za gradnjo tega stolpa, je cela vrsta pisateljev in umetnikov poslala vlogo, v kateri je protestirala proti stolpu, češ da ne bo samo kazal Pariza, ampak bo tudi povzročil velike katastrofe. Izkušnja, pa je podjetja inženirja Eiffela na vse strani odobrila. Vitki, elegantni stolp v resnici ni grd in njegova stanovitnost se je dosegla že vedno izkazala. Tudi kot spomenik je stolp rekordno delo, zlasti če se Americane, če slišijo, da je najvišja stavba človeških rok na svetu.

Še vedno ga vsako leto obišče 600.000 ljudi. Danes ta dan ne protestira noben umetnik več proti Eifflovemu stolpu — ravno narobe. Ljubijo ga, opevajo in vedno iznova slikajo.

DRUŽBA

Neosebnost je znak svobodnega človeka. Družba je skupnost interesov. Vsakomur daj svoje, od vsakega vzemi njegovo. Osornost in kvantita je ponižanje človeka.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski list Prosveta v Jugoslaviji.)

AVSTRIJSKI ZMAGALI SOCIALISTI

Mažnja protidelaških strank. Avstrijski fašisti propadli. Obranje diktature v Avstriji okrepilo socialistične vrste. Vse gozdanje avstrofašistov in njihovo nasilje nista rodila uspehov. Kakšna bo vlada?

Ljubljana, 11. nov. 1930.

V nedeljo je Avstrija volila. V enomesečnem ljutem boju in s pomočjo avstrijskih državljani sodelovali v največjem miru in po glasovanju ter glasovanju za socialiste, proti fašistom. Kot najmočnejša stranka so izšli iz volilnega boja socialisti, potem drugi stranka klerikalci, nato tretja stranka avstrofašisti. Socialisti so si pridobili za prvi parlament 72 poslancev, torej celo enega več kot so imeli v prejšnjem parlamentu.

Kljub navali in kljub nasilju avstrofašistov in meščanskih strank, kljub agitaciji meščanskih, podkupljenih židovskih listov, kljub preganjanju in plenitvi delavskega časa, kljub pokusom, razglasiti socialiste za "domovinske izdajalce", kljub temu so socialisti ne le ohranili svojo pozicijo, marveč so jo celo okrepili. Pritiski fašističnega pohoda je našel torej v delavskih vrstah odmev, ki je bil nujen: klavilo se se proti fašizmu.

Kako so preganjal delavske stranke pred volitvami, smo poznali večkrat v več člankih. Vlada, v kateri je sedel za predsednika vojni minister Vaugoin in v kateri je bil za notranjega ministra avstrofašist Starhemberg, na zunanje je predal Seipel, prvi prijatelj fašistov, ta napolnjen in najbolj reakcionarna vlada, kar jih je bilo v Avstriji, je vojni, ta vlada je odvzela vse moč stvari, da bi zbila dosežene pozicije socialistov. Meščanskim strankam je bilo mnogo do tega, da iz novih volitev pridejo kot najmočnejše stranke, ki bodo lahko pomagale urediti v Avstriji diktaturo. Hoteli pa se se predvsem znebiti nevarne skupine socialistov, ki imajo v parlamentu med sabo, da ne pustijo socialistov do vlade, kar bi bilo sicer neizogibno. Nobeno sredstvo jim ni bilo prenikno v tem boju zoper socialiste in komuniste. (Komunisti so v Avstriji majhna skupina, v 20.000 jih je glasovalo zanje pri teh volitvah. Zato ne predstavljajo meščanskim strankam nikakega resnega konkurenta.)

V vladi, ki je vodila sedanje volitve, je notranji minister hajmverovec-avstrofašist grof Starhemberg. Notranji minister je prav toliko kot minister policije. Ta fašistični policijski minister je seveda zapovedal pleniti socialistični tisk, časopise in letake, prepovedal je nastope rediteljske organizacije socialistov (Schutzbund), dovolil pa oborožene nastope avstrofašistov, katerim so prisotvovali tudi ministri sami, metali smrdljive bombe v zborovanja socialistov, avstrofašistični govorniki so zatrjevali, da bodo ostali na vladi, pa naj pokazajo volitve tako ali tako, ter so odkrito napovedovali, da težijo k bodočemu političnemu življenju ne bo v parlamentu, marveč v hajmveru (organizacija avstrijskih fašistov). Vse to je po delu hajmverovski notranji minister Starhemberg, da bi izrazil socialiste v protiborbo, da bi zaletel krvave spopade ter potem s pomočjo vladnega predsednika, vojnega ministra Vaugoina, prekril te "nevarne strankarske boje" s svojo akcijo. Rezultat tega bi bila pospešitev diktature.

Toda socialisti so dobro razumeli te namere hajmverovcev, pa so svoje pristake ponudili, da ne smejo na nobeno dejanje nasprotnikov odgovoriti s spopadi ali incidenti sploh. In tako disciplinirano stranko, kakršna je avstrijska socialna demokracija, je bilo lahko prepričati o pravilnosti te taktike.

Hajmver je šel radi tega dalje. Zadnje nedelje pred volitvami se je poslužil zadnje provokacije: vlada je dala pri vseh redakcijah socialističnih listov, v vseh delavskih domovih, v vseh tiskarnah socialistov, v stanovanjih posameznikov iskati orožje, češ, da so ga socialisti nagrabili na kup, da priredijo puč ter zavzamejo vlado v roke kot boljševiki. Vedeli so vnaprej, da se bodo opeharili in da ne bodo našli ničesar. Toda vedeli so še eno: da imajo razne občine, ki so slučajno socialistične, več orožja, ki ga je vlada sama razdelila za primer obrambe pred vpadom sovražnikov po prevratu. Torej je grozila Italija, da vpadne v Tirolsko in Madžari so hoteli marširati proti Dunajskemu Novemu mestu. Zato je imela občina dun. Nov. mesta mnogo orožja v svojih magacinih in vsi so to dobro vedeli. Toda v nedeljo pred volitvami so oblasti to orožje pobrali ter ga razglasili kot tajno orožje, ki so ga imeli socialisti pripravljenega za državni prevrat. Verjel jim ni nihče in delavstvo se ni prav nič razburjalo. Orožje je bilo vendar državno in z vednostjo sedanjega predsednika vlade Vaugoina razdeljeno med ljudi. Socialisti so to sporočili v svojem časopisu, zagrozili so, da bodo javno publicirali pisma Vaugoina, ki jih je pisal o tem orožju. To je zaleglo. Javnost je videla, da je vlada osmešena.

Fašistični notranji minister Starhemberg z vsemi temi atakami ni dosegel tega, kar je hotel: da bi razburil delavstvo in inženirski spopade, kjer bi potem spregovorila javno oborožena privatna organizacija hajmverovcev ter izvršila moč svoje tako dolgo obetani "pohoda na rdeči Dunaj". Vse provokacije so ostale brez uspeha.

In tako je prišla nedelja volitev. Volitve so se izvršile v redu in miru. Do večjih spopadov ni prišlo. Rezultat je pokazal to, kar je bilo od dobro organiziranega avstrijskega delavstva pričakovano. Grozjenje in nasilje hajmverovcev niso preplahile niti enega volilca. Nastopanje hajmvera je okrepilo vrste socialistov in "rdeči Dunaj" je ostal rdeči Dunaj in izvolil je enega socialista več kot pa pri zadnjih volitvah leta 1927. Rdeči Dunaj je izrekel svojo besedo, ki se glasi: socializem.

Hajmverovi pa, ki so tako kričali in ki so imeli svojega Starhemberga za notranjega ministra, ki je vodil volitve, ti ljudje, ki so tako zelo kričali o svoji zmagi in ki so obetali, da se ne umkanejo z oblasti, ki so si jo zavzeli, ti avstrofašisti so le s težavo dobili svojih osem mandata. Kako žalostna "zmaga"!

Socialisti so dobili 72 poslancev (od leta 1927. narastli za 1). Krščanski socialisti dobili 66 poslancev (od 1. 1927 izgubili 7 poslancev). Schöberl in Landbund dobili 19 poslancev (od 1. 1927 izgubili 2 posl.). Hajmverovi dobili 8 poslancev (1 izvoljen, 7 iz ostanikov glasovili).

Kako bo zdaj? Krščanski socialisti, ki so doslej paktirali s hajmverovci, se bodo morali opreti na Schöberla (bivši kanceler in politički direktor na Dunaju, ki je za te volitve postavil svojo listo), če bodo hoteli imeti odločilno večino. Krščanski socialisti so že sklenili sejo, da se dogovore o tem sodelovanju. Opozicija (socialisti) pa bo vedno zelo močna. Iz volitev je izšla jača kot prej. Bliznji dnevi nam bodo pokazali, kako se bodo meščanske stranke združile za vlado in ali bodo tudi hajmverovci prišli v vlado. Če se združijo klerikalci s hajmverovci v vlado, ne bo imela absolutne večine. Združiti se bodo morali s Schöberlom. Le tako bi dobila vlada absolutno večino. A hajmverovci hočejo ostati v vladi na vsak način. Schöberl pa baje ne mara z njimi v kabinet. Zato nekateri govore, da bo treba pač novih volitev. Pa to men- da ne bo držalo.

Bolj je verjetno, da se bodo vse tri meščanske stranke združile za vlado proti socialistom. Tako bodo meščanske stranke dosegle absolutno večino v vladi. Dejstvo 72 socialnodemokratičnih poslancev bo igralo slej ko slej svojo vlogo v političnem življenju Avstrije in s tem tudi v političnem življenju Srednje Evrope. Češka javnost je sprejela izid volitev z veseljem na znanje, ker je zmaga demokracije nad diktaturo. Prav tako je sprejela z zadovoljstvom izid volitev francoske javnost na znanje.

Le nekdo je sprejel vest žalostno: italijanska fašistična javnost. Saj so zavezniki hajmverovci in blamaža njihova jih je presenetila. Fašistični listi poročajo o izidu volitev brez vsakega komentarja. Sram jih je takih pobratimov.

Pa naj so avstrijski fašisti nastopali z nasiljem, naj so preganjali delavski tisk, naj so metali smrdljive bombe v zborovanja socialistov, naj so plenili orožje in oklevali socialiste za puščice in boljševike, pa naj je vse to počel blagoslovjal prelat Seipel proti Dunajskemu Novemu mestu. Zato je imela občina dun. Nov. mesta mnogo orožja v svojih magacinih in vsi so to dobro vedeli. Toda v nedeljo pred volitvami so oblasti to orožje pobrali ter ga razglasili kot tajno orožje, ki so ga imeli socialisti pripravljenega za državni prevrat. Verjel jim ni nihče in delavstvo se ni prav nič razburjalo. Orožje je bilo vendar državno in z vednostjo sedanjega predsednika vlade Vaugoina razdeljeno med ljudi. Socialisti so to sporočili v svojem časopisu, zagrozili so, da bodo javno publicirali pisma Vaugoina, ki jih je pisal o tem orožju. To je zaleglo. Javnost je videla, da je vlada osmešena.

Slikar po smrti prodaja slike. — V Londonu se je letos smrti ponesrečil ljubljanski slikar Franjo Sterle, ki je bil priznan zlasti kot vester portretist, kakršnih nismo imeli dolgo. Živel je precej sam zase ter portretiral razne odlične moše, ki so ga najeli za portretiranje. Tako je portretiral graščaka Sukljeja, portretiral škofa Jerliča, portretiral graščaka Rudeža in njegovo ženo itd. V vseh je pokazal svoje mojstrstvo za vnesto upodabljanje obrazov. V Londonu ga je povabil motičnik in je po škodbam podlegel. V nedeljo so v Ljubljani otvorili razstavo njegovih slik v Jakopičevem paviljonu. Povedino so razstavili portreti, ki so lastnine portretirancev, pa tudi drugih slik je več razstavljenih. Časopisi poročajo, da je takoj prvega dne bilo prodanih več slik. — Skorodaj prepričani smo, da bi teh dovršnih slik gotovo ne kupili tako hitro, če bi bil mojster še živ. To da taka je ne navada: s smrtjo slikarja poskoči cena njegovih del. Primer: Letos je bila pri nas razstava francoskih slikarjev. Tiste dni je eden slikarjev ki je tudi imel dvoje, troje ali štiri ljubljanski razstavi (slikar Pascin) napravil samomor v Parizu. Takoj je bilo brojavno iz Pariza sporočeno, naj se njegove slike z razstave umaknejo. Našli so se kupci, ki bodo za drag denar odkupili te slike. Mojster je mrtev, nič več ne bo ustvarjal, tedaj je čas za snobe.

Gospod Bog ji bo še odpustil. — V Mariboru je nek lastnik hiše, ki je silno verna ženaka. Svojim najemnikom stalno včas najemno, ne oziraje se na težko gneto stanje posameznih najemnikov. Če jo kdo spomni na to nekrščansko početje, tedaj je njen običajni odgovor: "Mi ni prav nič žal, če potegnem kozo svojim najemnikom s telesa, moj gospod bog mi bo kot verni človek stisnil pač vse odpustil. Saj zmerom molim." To je logika katoličkov na sploh: stori v življenju kar hočeš, lahko potegneš svoje moči bliznjemu iz krščanske ljubezni kožo s telesa, lahko ga ugonobiš, da se le na smrtni postelji spoveš in dobiš odvoso od duhovnika, pa greš direktno v nebesa kot popoln pravnik. Mnogo je katoličkov, ki tako računajo. Zato je povsem iluzorno, da bi kristjani napravili pravico na zemlji. Krivica nese denar, pa se spoveš in si rešen greha ob polnem žepu. Kšest je kšest. Tudi z bogom se da "zgrhati".

Sala, ki je zahtevala smrt. — V Zetah je bil za cerkvenika Jožef Blazina, po poklicu mizar. Malo vinjen je bil na Vse žvete, ko se je vračal domov, pa mu je nekdo v šali podtaknil nogo. Blazina je padel na cesto ter se pri tem pobil po glavi. Onesvestil se je. Nekaj dni so ga zdravili doma, nakar so ga odpeljali v pujsko bolnico. Ves čas se Blazina ni zavedel nič. Še istega večera pa, ko so ga prepeljali v bolnico, je tamkaj umrl.

Federacije SNPJ in njihove naloge

Pile Frank Lukanchich

V zadnjem času mnogo čita o federaciji SNPJ in njihovih aktivnostih. Naj bo torej tudi meni dovoljeno, da omenim svoje načrte, ki jih imam v mislih že dolgo časa.

Ni dolgo, ko sem čital o federaciji SNPJ in v Clevelandu in to me je privedlo do prepričanja, da bi bilo dobro, ako vso stvar bolj natančno preučimo. Gospodarske razmere so danes take, da nora delavec dobro premisli vsak načrt, kateri bi mu pomagal, da si izboljša položaj. Ameriške industrije niso več na tistem stališču kot so bile pred leti. Industrija se je pričela razvijati v Sovjetski uniji in tudi druge države, kamor se je pošiljalo blago, ki smo ga tukaj producirali, so znižale uvoz. Sovjetska unija je danes ena največjih porabnikov hrane in njene industrije se tudi hitro razvijajo. Po vojna kriza ni zadela samo Združene države, temveč tudi druge. Ako vso to dobro premislimo, pridemo do zaključka, da ne moremo pričakovati boljših časov, posebno ne za stare delavce, katerih ne marajo v industrijah.

Slovenec, ki smo organizirani v Slovenski narodni podporni združenosti, smo še precej slabi, toda priznati moramo, da se staramo. Po mojem mnenju je federacija SNPJ v Clevelandu storila plemenit korak, ker se je zavzela za nakup farme. S tem je pokazala, da se zanima še za kaj drugega poleg podpore, ki jo prejema Slovenci. Ustanovitelj SNPJ so ustvarili trdno podlago naši organizaciji, kar je v glavnem pripomoglo, da je napredovala vsa ta leta. Vsa čast tudi odborom SNPJ, kakor tudi uradnikom in agitatorjem krajevnih društev, ki so tako modro vodili organizacijo, da se lahko ponašamo z njo. Tudi posabiti pri vsem tem ne smemo problemov, ki čakajo rešitve.

Priznati moramo, da se člani SNPJ staramo. Pred nekaj leti smo bili močni, a danes nas je večina izsrpanih in nismo več sposobni za težka dela. Brezpogovornost je običajna v industrijskih nasebinah Pennsilvanije in mnogo starih članov je brez dela. Kapitalisti upošujejo le mlade, močne ljudi, dočim starih ne marajo. Vse to da maliti.

Člani SNPJ se moramo še tesneje združiti, da postanemo v resnici pravi bratje v medsebojnem sodelovanju. V Združenih državah je na milijone akrov ozrno in zapuščeno zemlje. Zakaj se ne bi združili in pričeli s skupnim delom na obdelovanju? Starejši delavci, ki so neopobni za težka dela v tovarnah in rudnikih, ki lahko opravljajo lažja dela na farmah in se tako pošteno preživijo. Med nami ljudmi je veliko pridnih rok za eno ali drugo delo. Imamo izdelarje, tesarje in druge rokodelce, ki bi pomagali pri gradnji farmskih poslopj, če bi se federacije zavzele za nakup farmskih zemljišč. S tem bi bilo veliko pomagano našim ljudem. V raznih krajih stoji prazne hiše, železniški vagoni itd. Vse to bi se dobi poceni in material bi se porabil za farmake poslopja. S starim lesom bi lahko popravljali stavbe, gradili kokevne, svilnjake in hleve. Prosveta bi lahko pričela o teh aktivnostih. Pisala bi in dajala navodila glede sadjarstva, vrtnarstva, o konzerviranju sadja, živinoreji in drugih poljedelskih panogah.

Farma, ki bi ji kupila in vodila federacija, si bi lahko nabavila knjige o poljedelstvu, prejemala bi buletine zveznega departamenta za poljedelstvo, ki jih razpisuje brezplačno in v katerih se dobi vsakovrstne koristne informacije. Nekateri države nudijo brezplačne korespondenčne tečaje o živinoreji in poljedelstvu. Vsek, ki se za take stvari zanima, ki bi se učil doma in si pridobil na ta način potrebno strokovno znanje.

Federacije farme bi morale imeti tudi izolirano strokovnjaka v poljedelstvu, ki bi jim dajal nasvete za pravilno obdelovanje zemlje. Nekateri države imajo tudi posebne tečaje, ki se pridnejo navadno v mesecu januarju in trajajo od enega tedna do dveh mesecev, v katerih se poučuje o perotinstvu, živinoreji in drugih potrebnih predmetih.

Strokovnjak bi lahko pisal poučne članke v časopisu in tako seznanjal ljudi z modernim obdelovanjem zemlje. Na kakšen način naj bi se dobival denar za nakup farm? Moje mnenje je, da bi se prodajale delnice članom SNPJ in tudi drugim, recimo po dvajset, petdeset ali sto dolarjev, na katere bi delničarji prejeli od osem do deset odstotkov obresti tako, da bi vsa prometa in dobiček ostala pri članih jednote. SNPJ bi lahko dajala posojila na prvo vknjižbo, toda le v slučaju, če bi ta akcija napredovala. Nadzorstvo nad temi farmami naj bi imel posebni federacijski odbor ali pa glavni odbor SNPJ. O vsem tem bi se morala objavljati računska poročila, iz katerih bi bilo razvidno poslovanje. V Prosveti. Preostali denar naj bi se hranil v federacijski blagajni ali pa skupno z denarjem jednote. Za to posel bi morali imeti poseben urad in uradnike.

Razpisljanje semen in pridelovanje istih naj bi bilo pod kontrolo teh federacijskih farm in prodajati se bi morala po določenih cenah, da se na ta način onemogoči vsaka špekulacija od strani privatnih tvrdk. Na farmah bi lahko gojili razne vrste sadik, katere bi lahko prodajali tudi privatnim osebam, kolikor bi jih preostalo. Na nekaterih krajih bi redili samo čistokrvna plemena goveje živine in prašičev. Ponekod bi pridelovali vrtno, poljske in druge pridelke, katere bi prodajali članom federacijskih farm po znižanih cenah.

Pri kokojereji bi lahko uporabljali starejša delavca, ker to delo ni pretežko. Poleg tega bi lahko obdelovali vrtno in opravljali druga lažja dela. S tem bi bilo veliko pomagano starim in onemoglim delavcem, katerih ne marajo več v rudnikih in tovarnah.

Federacijske farme bi morale skrbeti za nabavo raznih gnojil po znižanih cenah. To bi se dalo doseči, če bi take stvari kupovali v velikih množinah. Imeti bi morale skušene kupce, ki bi vedno nabavljali prvovrstno blago. Blago naj bi se pošiljalo na glavno centralo, odkoder se bi potem razpisljalo naročnikom. Vsek član, ki bi imel slučajno kaj kupiti ali prodati, se bi moral obrniti na federacijo za pojasnila. Nadalje bi moral vsak član prispevati določeno vsoto denarja za vzdrževanje informacijskega in publicističnega biroja. Tak biro bi bil potreben, da se prepreči izkoriščanje članstva. Vse blago, ki bi ga naročile federacijske farme, bi moralo biti plačano takoj. Slične organizacije imajo še v nekaterih krajih tudi ameriški farmarji.

Posebna pozornost naj bi se posvetila tudi čebelarstvu v krajih, ki so za to ugodni.

Na kakšen način naj bi se dobival denar za nakup farm? Moje mnenje je, da bi se prodajale delnice članom SNPJ in tudi drugim, recimo po dvajset, petdeset ali sto dolarjev, na katere bi delničarji prejeli od osem do deset odstotkov obresti tako, da bi vsa prometa in dobiček ostala pri članih jednote. SNPJ bi lahko dajala posojila na prvo vknjižbo, toda le v slučaju, če bi ta akcija napredovala. Nadzorstvo nad temi farmami naj bi imel posebni federacijski odbor ali pa glavni odbor SNPJ. O vsem tem bi se morala objavljati računska poročila, iz katerih bi bilo razvidno poslovanje. V Prosveti. Preostali denar naj bi se hranil v federacijski blagajni ali pa skupno z denarjem jednote. Za to posel bi morali imeti poseben urad in uradnike.

Razpisljanje semen in pridelovanje istih naj bi bilo pod kontrolo teh federacijskih farm in prodajati se bi morala po določenih cenah, da se na ta način onemogoči vsaka špekulacija od strani privatnih tvrdk. Na farmah bi lahko gojili razne vrste sadik, katere bi lahko prodajali tudi privatnim osebam, kolikor bi jih preostalo. Na nekaterih krajih bi redili samo čistokrvna plemena goveje živine in prašičev. Ponekod bi pridelovali vrtno, poljske in druge pridelke, katere bi prodajali članom federacijskih farm po znižanih cenah.

Pri kokojereji bi lahko uporabljali starejša delavca, ker to delo ni pretežko. Poleg tega bi lahko obdelovali vrtno in opravljali druga lažja dela. S tem bi bilo veliko pomagano starim in onemoglim delavcem, katerih ne marajo več v rudnikih in tovarnah.

Federacijske farme bi morale skrbeti za nabavo raznih gnojil po znižanih cenah. To bi se dalo doseči, če bi take stvari kupovali v velikih množinah. Imeti bi morale skušene kupce, ki bi vedno nabavljali prvovrstno blago. Blago naj bi se pošiljalo na glavno centralo, odkoder se bi potem razpisljalo naročnikom. Vsek član, ki bi imel slučajno kaj kupiti ali prodati, se bi moral obrniti na federacijo za pojasnila. Nadalje bi moral vsak član prispevati določeno vsoto denarja za vzdrževanje informacijskega in publicističnega biroja. Tak biro bi bil potreben, da se prepreči izkoriščanje članstva. Vse blago, ki bi ga naročile federacijske farme, bi moralo biti plačano takoj. Slične organizacije imajo še v nekaterih krajih tudi ameriški farmarji.

Posebna pozornost naj bi se posvetila tudi čebelarstvu v krajih, ki so za to ugodni.

Za nakup in prodajo blaga bi lahko imeli centralno središče v bližini železnice ali v krajih, kjer bi prevoz ne stal preveč. Iz središča bi lahko blago izvažali ali uvažali. Ker je blago ceneje, če se ga kupi v velikih množicah in direktno od producentov ali iz tovarnen, bi lahko privatnim osebam preprečili velike dobičke in si jih pridržali zase. Na farmah se rabi veliko raznega blaga, kakor na primer gnojila, apno, razna kmeta itd. Poljedelske stroje, ki so neobhodno potrebni pri poljedelstvu, bi tudi lahko dobili ceneje od centralne, ki bi imela zveze s tovarnami poljedelskih strojev.

Denar, vložen v federacijske farme, bi bil varen in vsak delničar bi vlek lepe obresti. Poslovati bi morale po praktičnem načrtu in imeti bi morale svoja pravila. Nadzorstvo naj bi se vodilo na način kot pri SNPJ. Ako bi kdo zapazil, da je kakšna stvar napačna v poslovanju, bi moral takoj obvestiti federacijski odbor, da stvar preišče in popravi. Svojim članom bi morale federacijske farme prodajati nekoliko ceneje kot drugim in tako bi si članstvo letno pridelalo na tisoče dolarjev, obenem bi pa bilo pomagano brezposelnim.

Federacijske farme v bližini društev SNPJ in drugih organizacij bi morale skrbeti, da se pikički ter zabave tednih društev vrše na njihovem zemljišču. Vse denar, ki bi prišel v blagajno iz tega vira, naj bi se porabil samo

Slovenska Narodna

Ustanovljeno 8. aprila 1904

Podporna Jednota

Iskup. 17. junija 1907
v drжавi Illinois

3657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockford 4904

GLAVNI ODBOR S.N.P.J.

UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CAINKAR, predsednik.....3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAS NOVAK, tajnik bol. oddelka.....3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI
ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 609 Russell Ave., Johnstown, Pa.
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
JOHN J. ZAVERTNIK, gl. skrbnik.....3794 W. 26th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:
FRANK ALESH, predsednik.....3124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
JOHN OLIP.....3024 W. 37th St., Chicago, Ill.
JOSEPH BISKOVICH.....1005 E. 74th Street, Cleveland, Ohio

POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON BULAS.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRCELY.....Box 287, Strohans, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Park Hill, Pa.
FRANCES KAYOVSEK.....1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROJNI KASTOPNIKI:
GEORGE SMREKAR, prvo okrožje.....157 Main Ave., W. Alloupa, Pa.
JOHN LOKAR JR., druga okrožje.....605 E. 16th St., Cleveland, Ohio
FRANK KLUN, tretje okrožje.....Box 268, Pittsburgh, Penn.
JOSEPH BRATKOVICH, četrto okrožje.....R. R. 5, Pittsburgh, Kans.
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje.....P. O. Dinea, Wyo.

NADORNI ODBOR:
FRANK BAITY, predsednik.....3629 W. 26th St., Chicago, Ill.
ALBERT KRST.....1015 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.
MICHAEL PLESKE.....510 Madison Ave., N. S., Pittsburgh, Pa.

POZORI!—Korrespondenci s članovi odborov, ki delajo v št. urah, in vsi listniki VSA PRIHA, ki se nanašajo na politične, socialne in druge vprašanja, naj se posredujejo VSE DRUGAJE politične in socialne, naj se posredujejo na politični in socialni odbor, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik.

Vse druge, vključno s političnimi, socialnimi in drugimi vprašanji, naj se posredujejo na št. listnik. Vse druge

Tone Seliskar

Zgodba o sobarici Milki



Zjutraj ob petih jo prebudi sosed. Morajo k spovedi, potem k maši in obhajilu. Milka se spove, pa kaj, saj revše nič ne greši na tem svetu. Toda mora. Po zajtrku gredo v posredovalnico. Dolgo čakajo pred vrati. Se tema je. Ob sedmih se vrata odpro. Posejejo se po klopih, ah, tu je vsaj toplo. Saj ne vedo reve, da kurijo sobo zaradi gospe, ne zaradi njih. Seveda ne. Saj bi razumele to, če bi jim kdo povedal. Kdo neki! Sosea sedi poleg Milka in godrnja. Čudno pusta ženska.

Gospe prihajajo, si ogledujejo dekleta in pregledujejo knjižice. Tri so že dobile službe. Kako so srečna, si misli Milka in upa. Tako upa in hrepeni.

Sredi dopoldne pride v pisarno gospa. Majhna je, čmerikavo gleda izpod klobuka in kadar spregovori, se ji zasvetijo zlati zobje. Gospa za mizo jo dobro pozna. Pozna vse te sitne mestne gospe, ki neprestano menjajo služkinje. Pozna njihove navade. Ta zahteva mlado in lepo, da paše v stanovanje kakor lep podstavek, druga hoče stare, ker je njen mož ves divji na mlade služkinje, tretja hoče začetenico, ker jo tako najlažje po svoje priči — vsaka ima svoje prav posebne želje. Gospa, ki je prišla sedaj, je ta mesec že trikrat spremenila služkinje. Rada bi začetenico. Začetnice ni treba plačati kakor druge, lahko jo zmerja, kolikor si ji poljubni. Tako se nič ne ve.

O milostljiva, danes pa bo nekaj za vas. Prav sveže blago, mlado, še nikjer v službi, še prav nič pokvarjeno.

Milostljivi se zasveti obraz.

Tako, res —? No, vendar enkrat. Katera pa je?

Gospa pokliče Milko. Milka je razburjenja od veselja in pride k gospe.

Ta je, milostljiva. Zdrava punca, vidite, močna. Zadovoljni boste.

Milostljiva jo ogleduje. Pogleda knjižico. Zopet pogleda Milko in je zadovoljna s tem, kar je videla. Obrne se h gospe.

Vzamem jo. Kar z menoj naj gre. Potem se obrne k Milki in s stroгим glasom:

Ampak, samo na poskušnjo!

Kaj si drugače misli Milka, ko na službo. Sedaj bo na toplem, ne bo lačna in bo zaslužila. Hvaležna je gospe za mizo in milostljivi. Dvigne košaro in gre.

Njena sosedja je jezna in godrnja:

Taka pritepenka ima srečo. Pogleda na križanega in moli z jezo in zavistjo v srcu.

Milka vedno bolj pogosto misli na dom. Mesto ji trga ponizno vasa, zelene travnike, tihe gozdove. Zaprla je med štiri stene. Hlisa je velika in veliko strank je v nji. Zvečer, ko vse spi, sliši iz sosednjih stanovanj jok otrok, vpitje, glas klavirja, nad njimi hreklj slab radio. Vse to jo draži. Ni nikoli miru.

Njihovo stanovanje je v prvem nadstropju. Kuhinja, dve sobi. Gospod je mestni učitelj, gospa upokojena učiteljica. Imata dvojce dece. Punčka je zelo ljubka in je stara pet let, fantek je bolehen, star je leto dni in še ne hodi. Ko sta prišli oni dan domov, jo je gospa tako-le učila:

— Meni morate reči milostljiva. Ubogati me morate na vsako besedo in delati vse tako kakor vam bom pokazala. Zjutraj boste vstali ob petih. Pripravili boste kurjavo, obrisali prah v kuhinji in predsohi. Potem boste oprali perilo za fantka. Kadar vas pokličem, boste prišli v sobo po otroka. Obkleli ju boste in umili.

Milka si hoče vse zapomniti in vse napraviti tako, da bo milostljivi všeč. Vstala je še preje. Toda prišla je iz sobe gospa in je bila jezna.

Tako zgodaj ne smete vstajati. Luči je škoda.

Milka je spala do naračene ure. Potem je čistila kuhinjska okna in posodo. Skrbno je gledala na vse reči, da ne bi kaj pozabila. Potem je oblekla otroka. Punčka je bila ljubezna. Rada je klepetala in Milka ji je pripovedovala pravljice. O zakleti kači, o hudobnem graščaku. Posebno ono o povodnem možu ji je ugajala. Koj prvi dan sta bili prijateljici. Nosila jo je v naročju. Poljubovala jo je. Tako jo je imela rada! Toda gospa tega ne dovoli.

— Da mi ne boste nikoli več poljubili Marice! Pogledajte raje štedilnik, takoj ga temeljito osnažite!

Milka gleda štedilnik. Saj ga je snažila. Toda papirja ni več.

Kako, papirja ni več? se zadere gospa. Seveda, ko nič ne pazite. Pola papirja mora zadovoljati za en teden. Če ga boste preje porabili, ga goste sami kupili.

Marica sedi v kotu pri mizi in grdo gleda svojo mamico.

Mamica, Milka zna bolj lepe povesti, kot ti.

Gospa je užaljena in je še bolj sitna.

Gospod je čemer. Kakor kup nesreče sedi pri mizi in pije kavo. Fantek joka. Milka ga nosi v naročju. Ne utolaži se. Gospod je nervozen.

Večno to emerenje. Hudiča, kdo bo to poslušal. Pojdite v sobo z njim. Milka gre s fantkom v sobo. Nosi ga sem in tja, a fantek kar ne utihne. Dete je bolno. Mati sedi v kuhinji in se ne zmeni zanj. Prepira se z možem.

Kje si spet sinoči hodil?

Kje?! Saj vendar veš, da je bila seja.

Seja je bila. Vem to. Toda po seji —?

Cetr vina sem pil z drugimi.

Gospa je vedno bolj jezna.

Nikar mi tega večno ne poj. Cetr vina!

Kakor, da bi te ne poznala. Saj si prišel pijan domov ob pol dveh.

Gospod se razburi in udari po mizi.

Pijan da sem prišel —? To je nearamno, Amalija. Pijan —? Kako si ti zlobna.

Ti bom že pokazala zlobno. Če misliš tako delati, se pustim ločiti.

To mu je pravila vsakokrat po takem večeru. Skregala sta se prav do grdega, toda nikoli nista šla narazen. Vsako soboto je bil prepri. Opaovala sta se, pobotala, pa zopet skregala. On je rad pil, z deklicami se je rad pozabaval po gostilnah in tega se ni mogel odvaditi. Bil je član odbora vseh mogočih narodnih društev, sej je bilo najmanj štiri na teden in vsaka seja se je končala seveda pri vinu. Z njo ni hodil ven. Samo ob nedeljah popoldne so šli s punčko v kako gostilno na Posavje. Ampak to je bilo muka zanj. Sedeti je moral pri določeni mizi, on pa bi tako rad smuknil v vežo in otipal debelo natakario. Gospa je bila suha in sitna.

V soboto je prišel zopet pijan domov in se je pripital v kuhinjo. Milka je spala v nekakem lesenem koritu. Čez dan so ga pokrili s pokrovom, kjer je pomivala in likala, ponoči je bilo pa njeno ležišče. Zelo ozko in trdo. Kakor da bi ležala v krsti, se ji je zdelo. Toda bila je trudna vsakokrat, posebno ob sobotah in žalostne misli je vedno pregnal spanec. Gospod tipa po kuhinji in prevrže pručko. Zakolne in obstane. Nič se ne gane. Počaka še malo. Ali bi prišel luč? Raje ne. Tiple naprej. Zadene ob čevlje in zopet zaropče. V postelji se Milka obrne. Gospod je v zadregi in prižge luč. Zarnica zasveti na stropu, kuhinja je na mah polna svetlobe. Stoji tik postelje in gleda svojo služkinjo. Spi. Luč je ne vzdrami.

(Dalje prihodnjak.)

A. P. Čehov:

GOVORNIK

Nekega krasnega jutra so pokopavali kolegijakega svetnika Kirila Ivanoviča Vaniljonova, ki je umrl zaradi dveh, v naši domovini tako razširjenih bolezni: zaradi hude žene in alkohola. Ko se je pričel pogreb pomikati od cerkve k pokopališču, je sedel eden izmed pokopanih vseh sosedstvenih, neki Poplavskij, na izvoščka in se v hitrem diru odpeljal k svojem prijatelju Grigoriju Petroviču Zapojskinu, mlademu, toda že zelo popularnemu možu. Kakor je mnogim čitateljem najbrž znano, ima Zapojskin redek dar za svatbene, jubilejne in pogrebne govore. On lahko govori kadar hoče; če ga sredi noči zbudiš, na tešče, popolnoma pijan in v mrzlici. Njegova beseda teče gladko, lepo in enakomerno, kakor voda iz čleba; ganljivih besed je v njegovem govorniškem slovarju več, ko v katerikoli govorniščini. Govori zmerom lepo doneče in na široko, da ga vsi posebej na trgovskih svatbah, ni moči prekriti drugače, kakor s pomočjo policije.

— Bratec, še to minuto se obleci in potem greva. Nekdo iz naših je umrl, ravno zdaj ga odpravljamo na oni svet, zato je treba v slovo izpregovoriti kako neumnost... Ti si vasa naša nana. Če bi umrl kak brespomemben človek, te ne bi motil, on pa je bil tajnik, stebler pisarne, lahko rečem. Ne gre, da bi takega pokopali kar tako, brez govora..."

"A tajnik!" je zazelal Zapojskin. "Tisti pijanec?"

"Da, tisti pijanec. Pogače bodo, zakuska... Za izvoščka ti bodo tudi povrnili. Pojdiva, duša! Tam pri gomili povej kaj ciceronskega, boš videl, da ti bodo hvaležni!"

Zapojskin je bil takoj zadovoljen. Razumrjal si je laze, dal licu melanholičen izraz in odšel s Poplavskim na ulico.

"Poznam vašega tajnika," je dejal, ko je sedel na izvoščka. "Premetenec in bestija, kakršnih jih je malo. Bog mu daj nebesa!"

"To vendar ne gre, Grisa, da bi se norčeval iz pokopanih." "Seveda aut mortuus nihil bene, goljuf je pa le bil."

Prijatelj sta kmalu dohitela pogreb in se mu priključila. Pokopnika so nosili počasi, tako da

ata med tem časom lahko še trikrat skočila v krmo in ispraznila kozarček za pokojnjega dušo.

Na pokopališču so odalžili vilijaje. Tačča, žena in svaki — so kot običajno zelo plakale. Še so krsto polagali v grob, je žena zakliknila: "Pustite me k njemu!" vendar pa ni šla noter, ker se je najbrž spomnila na pokojnino. Zapojskin je čakal, da je vse utihnilo, potem pa je stopil naprej, premeril z očmi vse navzoče in začel:

"Ali naj verjamemo očem in ušesom? Ali niso ta krsta, ta objokana lica, vadihi in kriki le strašen sen? Gorje, to ni sen, naše oči nas ne varajo! Ta, ki smo ga še nedavno videli tako vedrega, tako mladostno svelega in čistega, ta, ki je še nedavno pred našimi očmi kakor neustrudljiva čebela nosil svoj med v skupni ulnjak državne blaginje, ta se je zdaj izpremenil v prah v pravo čudo. Neizprosna smrt je položila nanj koščeno roko v času, ko je bil kljub svoji sklonjenosti postavi še v polnem razcvetu sil in najlepših nad. Nenadomestljiva izguba! Kdo nam ga bo nadomestil? Dovolj imamo dobrih uradnikov, toda Prokofij Osipč je bil

edinствен. Zvso dušo je predan svoji veliki dolžnosti, ni štedil sil, ponoči ni spal, koristolovec ni bil in podkupiti se ni dal... Kako je preziral vse, ki so ga v škodo skupnih interesov skušali podkupiti, ki so ga z zapeljivimi dobrotami življenja hoteli premamiti, da bi zamenjal svoje dolžnosti! Da, pred našimi očmi je Prokofij Osipč razdal svoj mali zaslužek vsem siromašnejšim tovarišem in sami ste pravkar slišali plač vdov in sirot, ki so živele od njegovih darov. Predan službeni dolžnosti in dobri delom ni poznalo radosti v življenju in se je odpovedal celo zakonski srcei, vemo, da je bil samec do konca svojih dni! Kdo nam ga bo nadomestil kot tovariša? Še sedaj vidim pred seboj obrto milo lice, obrnjeno k nam s prijaznim nasmeškom, še zdaj slišim njegov mehki, nežno prijateljski glas. Mir tvojemu prahu, Prokofij Osipč! Spi pokojno milo, blagorodni delavec!"

Zapojskin je nadaljeval, poslušalci pa so pričeli šepetati med seboj. Govor jim je ugajal, izšel je nekaj solz, toda čudnega je bilo v njem. Prvič, vsem je bilo nerazumljivo, zakaj je imenoval govornika pokojnika Prokofij Osipč, ko mu je vendar ime Kiril Ivanovič. Drugič, vsem je bilo znano, da se je pokojnik vse življenje bojeval s svojo zakonsko ženo in zato ni mogel biti samec; tretjič, imel je gosto raso brado, bril se ni nikoli, tako, da nihče ni razumel, zakaj govornik trdi, da je bilo njegovo lice obrto. Poslušalci so bili zmedeni, so se spogledavali in skomigali z rameni.

"Prokofij Osipč," je nadaljeval govornik in vzneseno gledal v grob. "Tvoje lice je bilo grdo, nelep, bil si mračen in sirov, toda mi vsi smo vedeli, da pod to skorjo bije pošteno, prijateljsko srce!"

Kmalu so poslušalci zapazili nekaj čudnega na govorniku samem. Uprl je pogled v ono smer, se nemirno česal in končno tudi sam pričel skomigati z rameni. Mahoma je umolknil, odprl usta in se obrnil k Poplavskemu.

"Poslušaj, on je živ!" je dejal z grozo.

"Kdo je živ?"

"Prokofij Osipč vendar! Tam-le stoji pri spomeniku!"

"Saj on niti umri ni! Umri je Kiril Ivanovič!"

"Ti si vendar sam dejal, da je umri naš tajnik."

"Kiril Ivanovič je tudi bil naš tajnik! Tepec, ti si jo zamenjal! Je že res, Prokofij Osipč je bil prej naš tajnik, toda pred dvema letoma so ga premestili v drug oddelek za pisarniškega načelnika."

"Vrag naj vas razume!"

"Zakaj si nehal? Nadaljuj vendar, kaj pa misliš!"

Zapojskin se je obrnil h grobu in s prejšnjo zgovornostjo nadaljeval prekinjeni govor. Pri spomeniku je res stal Prokofij Osipč, stari uradnik z obrtnim licem. Gledal je govornika in arditno kremžil.

"Kaj pa je tebe prišlo?" so se amejali uradniki, ko so se skupaj z Zapojskinom vračali s pogreba. "Živega človeka si pokopaval!"

"To ni lepo od vas, mladi mož!" je godrnjal Prokofij Osipč. "Vaš govor je mogoče primeren za pokojnika, za živega pa je to zasmehovanje! Samo pomislite, kaj ste govorili? Koristolovec ni in podkupiti se ne da. O živem človeku govorite kaj takega lahko samo zasmehljivo. Poleg tega vas ni nihče prosil, da govorite o mojem obrazu. Grd, nelep, to je mogoče res, toda čemu je treba javno risati mojo fisnomiljo? To me šali!"

Pri zdravniku

"Radi vašega kašlja, dragi moj, ne smete piti niti vina, niti piva, niti šanjanja."

"Torej, mislite, gospod doktor, da bom odlejal amel samo kašlja-ti."

Predavatelj: "Da vam dokazem napredek civilizacije, naj povem, da so n. pr. eekimi nek-daj uživali sveče kot deset, zdaj pa..."

Med poslušalci se nekdo oglašal: "Zdaj pa najbrže jedo električne žarnice."

SNEŠNOE

Družinski oče je stokal pod težo gospodinjstkih stroškov. Ampak, kaj pomaga — otroci rastejo — in žena je izjavila: "Pavle, našemu Peterčku je postelja prekratka, kupiti moramo novo!"

"Ampak, ljuba moja, v teh slabih časih! Dajmo ga zaenkrat še ostrčiti."

Blaga duša.

"Gospo bom prosila, da bi smela zjutraj eno uro pozneje vstati?" — "Ze dobro, Micka; samo ne pozabite mi pomakniti budilko za šestdeset minut naprej."

"Oprostite"; vpraša ponočnjak nekoga, ki je šel mimo, "ali ni na tej hiši številka 7?"

"Ne, pač pa 77."

"Hvala, torej sem vendar tizen."

Danes ste slabo rešili svojo nalogo, gospodična. Počakajte po pouku v razredu, da jo skupaj pregledava.

Ostanem že, gospod profesor, samo glejte, da se zve tega vašega aoproga.

Neka žena je izpovedala na policiji: "Moj mož je oddal tri strele proti meni. Potem sem se v lastni krvi zgrudila na posteljo. Potem sem še videla, kako je moj mož obrnil orožje proti samemu sebi. Preje pa me je še vprašal: 'Ali si pa tudi res mrtva?'"

Ker je bil tako zelo razburjen in sam se bala, da bi, če bi mu v tej stvari ugovarjala, ponovno streljal name, sem mu odgovorila: "Da, ljubi Janko!" Nato je, očividno pomirjen streljal nase."

Današnji umetnik

Nobenh spodtekljivih dogodbe ni ališati o vas, pri nobeni glavni izkušnji vas ni videti. Predno živite: Kako hočete pri teh razmerah svoje slike spraviti med ljudi?"

Profesor: "Gospod doktor, v raztresenosti sem dal ženi mesto šlice zdravililico tinte."

Zdravnik: "Potem ji pa dajte še kos pivnika."

Spokorne grofice.

Za časa Ludvika XIV. sta se nekega dne sprehajali po Luksemburškem vrtu v Parizu dve grofici:

"Ali ni danes dvorni kaplan tako gniljivo pridigoval, da je šlo vsem do srca?"

"Res, draga prijateljica. Morava nekaj storiti, da se spokoriva za svoje grehe."

"Dobro, toda kaj?"

"Odrédiva post za najino služinčad."

Nagradite Mladinski list, na boljši mesečnik za slovenske mladostnike!

IZLETNIŠKA VOŽNJA CENA

v Detroit

Vlak ob 10. uri zvečer

\$7.00 odhod v petek, Nov. 28

\$6.00 odhod v soboto, Nov. 29

Za nazaj pustite Detroit najkasneje ob 11:25 zvečer v nedeljo, Nov. 30

Michigan Central

NAJLEPŠE BOŽIČNO DARILO



je gotov denar. Vaši sorodniki in znanci si lahko sami kupijo, kar si želijo, ali kar najbolj potrebujejo, ako imajo gotov denar na rokah. Darila katera prejmejo pred božičem pomenijo za njih dvojno vrednost.

Naše direktne bančne svase s staro domovino in naš velik promet na omogoča, da vsako pošiljatev odpravimo v najkrajšem času in po najboljših cenah.

Tisoče naših zadovoljnih odjemalcev je najboljši dokaz o naši vzorni in varni postrežbi.

Imajte v vidiku tudi božični izlet v staro domovino, z najboljšimi parali in s modelovanjem najboljših izkušenih voditeljev. Za vsa pojasnila obrnite na:

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenškem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA